

Posudek bakalářské práce

Crhák, Ondřej, *Analýza čínsko-sovětských pohraničních konfliktů v roce 1969*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav světových dějin

Praha 2014, 74 s. rkp. + přílohy

Bakalářská práce Ondřeje Crháka zpracovává téma sovětsko-čínské pohraniční krize v roce 1969, jemuž se česká historiografie věnovala spíše okrajově. V první kapitole stručně rozebírá historický kontext sovětsko-čínských vztahů od vlády Josifa V. Stalina po vládu Leonida I. Brežněva a jen stručně se v této kapitole odvolává na to, že otázka vzájemných hranic měla ještě delší historii (více o tom hovoří v kapitole následující). V zásadě lze konstatovat, že podává vyvážený a obecně uznávaný pohled na sovětsko-čínské vztahy, i když bych si představoval jejich podrobnější a hlubší analýzu. Stálo by za to, kdyby autor zejména s ohledem k sovětsko-čínskému pohraničnímu sporu lépe a detailněji vysvětlil některé historické okolnosti, které měly na hraniční spory dopad – v první řadě okolnosti tzv. Kulturní revoluce, ale i situaci v celém komunistickém hnutí po zásahu sovětských vojsk v roce 1968 v Československu a v kontextu probíhající války ve Vietnamu. Domnívám se, že autorovi by to pomohlo vést lépe diskusi ohledně příčin a důsledků sovětsko-čínské napětí. Takto se mi jeví, navzdory autorově snaze vysvětlit čínské důvody pro ozbrojenou roztržku s Moskvou, analýza hraničních incidentů, o nichž pojednává v dalších kapitolách, spíše jako popis událostí bez hlubšího kontextu. Nejsem si jistý ani některými závěry a interpretacemi, například autorovým konstatováním „nicméně hlavním motivem byla snaha změnit směr zahraniční politiky a docílit strategické výhody nad Sovětským svazem pomocí sblížení se Spojenými státy“. (s. 67) Tuto tezi by bylo třeba prokázat a opřít o prameny, nicméně v době největších krizí Vietnamské války, v níž se Čína angažovala daleko více než Sovětský svaz, se mi to nezdá příliš pravděpodobné. Jedná se ale jen o drobné výhrady, protože jinak Crhák pojednal čínsko-sovětské pohraniční spory v roce 1969 velmi precizně a přesvědčivě.

Crhák ve své analýze vycházel z velkého množství sekundární literatury – vzal v úvahu práce sovětské (ruské), anglosaské, čínské (v anglickém překladu) i české (československé) historiografie. Velmi oceňuji také fakt, že vzal v potaz vydané a online

dostupné prameny (včetně pamětí některých klíčových sovětských politiků; vzhledem k těžké dostupnosti sovětských archivních zdrojů chápu, že se opíral v první řadě o prameny online archivů anglosaské provenience), ale též archivní prameny české, jež přinášejí v některých aspektech velmi cenné a zajímavé informace (zejména Vojenský ústřední archiv). I díky výborně zvládnuté heuristice (i když bych mu doporučil vzít v úvahu i některé novější práce o studené válce etc.) se mu podařilo předložit velmi dobrou analýzu této velmi složité problematiky.

Nemohu se ještě nezmínit o jedné velmi zásadní výhradě formálního charakteru. Je škoda, že tak obsahově kvalitní práce je znehodnocena častými překlepy a dokonce gramatickými chybami (autor by si měl zopakovat především pravidla o shodě podmětu a přísudku, ale i další). Celkově mohu konstatovat, že bakalářská práce Ondřeje Crháka splňuje navzdory určitým výhradám nároky na tento typ práce a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

V Liberci, 31. srpna 2014

PhDr. Stanislav Tumis, M.A., Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK v Praze